

Dönem : 3

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 114

2510 sayılı İskân Kanununa ek kanun tasarısı ve İçişleri, Ticaret, Maliye, Köy İşleri ve Plân komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulu 12 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/152)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

27 . 12 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 1 . 7 . 1967 tarih ve 71 - 542/4057 sayılı yazımız.

Köy İşleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 11 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «2510 sayılı İskân Kanununa ek kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

2510 sayılı İskân Kanununa ek Kanun tasarısı gerekçesi

Keban Barajının inşası projesi ile birlikte baraj gölü altında kalacak vatandaşların durumları ortaya çıkmıştır. Gerçekten baraj sebebiyle teşekkül edecek göl 58 000 hektarlık bir alanı kaplamakta, 92 köy veya mahalleyi tamamen; köy, bucak, mahalle ve ilçe olmak üzere 102 iskân yerini kısmen sular altında bırakmaktadır.

Baraj gölü sahasında yapılan etütler sonunda; tamamen su altında kalacak 92 köy veya mahallede yerleşik 18 815 nüfusun, göl teşekkül etmeden önce hazırlanacak bir iskân plânına göre burasını terketmeleri gerekmektedir. Bunlardan 1961 ailede 8 870 nüfus kamulaştırma bedellerini almıyarak Devlet eliyle iskânlarını istemekte, geri kalanlar ise kendi imkânlarıyla yine hazırlanacak iskân plânına göre tarım dışı sektörlerde yerleşmeyi uygun bulmaktadırlar.

Devlet eliyle nakil ve iskânlarını isteyenlerin oldukça büyük bir yekûn teşkil etmesi Hükümeti güç iskân sorunları ile karşı karşıya bırakmaktadır. Çünkü baraj gölü içinde kalacak kimselerin iskânlarının hukukî mesnedini teşkil eden 6541 sayılı Kanun (596) sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış olduğundan evveleminde işin mevzuat yönünden ele alınması zorunlu bulunmaktadır.

Filhakika 1934 yılında çıkarılmış bulunan ve zaman içerisinde birçok değişikliklere uğrayan 2510 sayılı İskân Kanununda bu nevi nakil ve iskânlara imkân verecek bir hüküm olmadığı gibi iskânın bugün kazandığı kavram ve kapsamda yapılmasına yetecek hükümler de bulunmamaktadır. Mevcut ve meri kanun daha ziyade dışardan gelecek göçmen ve mültecilerle, yurt içinde göçebe halinde yaşayan aşiretler ve gezginci çingenelerin iskânını hedef tutmaktadır. Orman içinde olup da buldukları yerlerde kalkındırılmalarının mümkün olmadığı anlaşılmanın iskânı, 6831 sayılı Orman Kanununun 13 ncu maddesi hükmüne ve sınır engelleme şeridi içerisinde kalan kimselerin iskânı da 6829 sayılı Kaçakçılığın Önlenmesi Hakkındaki Kanun hükümlerine dayanılarak iskân kanununun verdiği imkânlar içerisinde yapılabilmektedir. Bundan başka çiftçiyi topraklandırma kanunlarının verdiği yetki sınırı içerisinde örnek köyler kurulması suretiyle bir iskân düzeni yaratılabilmektedir.

Bunların dışında her hangi bir şekil ve surette iskân yapılamamaktadır. Bu yüzden baraaj, fabrika, hava alanı, ekonomik ve savunma ile ilgili diğer tesisler, tarih ve tabiat kıymetlerinin korunması gibi amaçlar dolayısıyla yapılacak kamulaştırmalar veya özel kanunların uygulanması sonunda taşınmaz malları ellerinden çıkan vatandaşların iskân sorunları yeterli kanun hükümleri tedvin edilmediği sürece bir çözüm yoluna kavuşturulamamaktadır. Halbuki memleket ekonomisi yönünden yapılması zaruri tesisler ve alınması zorunlu tedbirler sonunda bir kısım vatandaşlar yerlerini, yurtlarını terketmek mecburiyetinde kalmakta ve geçim imkân ve vasıtalarını yitirmiş duruma düşmektedirler.

Bugünkü hizmet anlayışı içerisinde vatandaşları kendi mukadderatıyla başbaşa bırakmaya imkân olmadığı gibi memleketin asayiş, fizik, ekonomik ve sosyal düzeni yönünden de işe seyreici kalmaya imkân bulunmamaktadır.

Yukarıdan beri açıklanan nedenlerle bu gibi hallerde vatandaşların Devlet eliyle iskân edilmeleri zorunlu bulunmakta, bunun gerçekleşmesi için de iskân kanununa ek bir kanun çıkarılması kaçınılmaz bir zaruret halini almış bulunmaktadır.

Yukarıda bahsedilen hizmetlerin ifası sırasında ortaya çıkabilecek çeşitli iskân sorunlarının da, günün iskân anlam ve kapsamına uygun olarak çözülmesi zorunluluğu tasarıya bu yönde yeni hükümler konulmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Bunlardan en önemilerine kısaca aşağıda değinilmiştir.

Mer'i iskân kanunu, karşılıksız bağış şeklinde bir yardımı öngördüğünden bütçeye ağır yük yüklemekte, çoğu zaman ödenek yetersizliği sebebiyle Devletin desteği sınırlı kalmaktadır.

Bir başka husus da; Devletçe, aynı bölgede yerli vatandaşların, çiftçiyi topraklandırma kanununa göre borçlandırma yoluyla topraklandırılmasına karşılık, iskân kanunlarına göre taşınmaz malların bedelsiz verilmesi ile vatandaşlar arasında yaratılan eşitsizlik ve bunun sonunda meydana gelen huzursuzluk ve hoşnutsuzluktur. Bu kanun tasarısı ile bu aksaklık ve eksiklikler ortadan kaldırılmakta, çağdaş ülkelerin çoğunda yapıldığı gibi Devletin bütün imkânları seferber edilerek kendilerine toprak, arsa, ev, ahır, samanlık, işyeri ve iş imkân ve sermayesi sağlanmak suretiyle yapılan yardımlar ve temin edilen her türlü krediler, uzun vâdeli borçlandırmaya tabi tutulmaktadır. Karşılıksız yardımlar; yalnız buldukları yerlerden veyahut hudutlarımızdan iskân edilecekleri yerlere kadar eşyalarıyla birlikte nakil, üretken hale gelinceye kadar yedirilip içirilmeleri, muhtaçolanların bir defaya mahsus olmak üzere giydirilip kuşatılmaları, bu süre içerisinde tedavi ve yakacak v. b. ihtiyaçlarının karşılanması masraflarına inhisar ettirilmiştir.

Diğer taraftan tasarı, iskân hizmetlerinin borçlandırmaya dayandırılması ile otofinansman müessesesi olarak (İskân Fonu) adıyla bir fon kurmayı öngörmüş bulunmaktadır.

İskân Fonunun kaynakları arasında :

1. İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunlarına tevfikân veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller,
2. Eğitim maksadiyle yapılan kurs ve temrinler sonunda, imal ve istihsal edilen mahsul ve maddelerin satışından elde edilecek meblâğlar,
3. Tahakkuk edecek borçlandırma bedelleriyle, kredi ve taşınır malların borçlandırma bedelleri ve bunun üzerinden alınacak faiz ve diğer tahsilât,
4. Bakanlık emrindeki diğer fonlardan yapılacak aktarmalar,
5. Resmî ve özel, yerli ve yabancı kurumlar ile şahıslar ve milletlerarası göçmen ve mülteci teşkilâtları tarafından yapılacak nakdî yardımlarla nakle çevrilecek aynı yardımlar,
6. Yukardaki 1, 2, 3, 4 ve 5 nei maddelerde sayılan kaynaklar yıllık programlarda öngörülen iskân proje giderlerini karşılamaya kadar, aradaki farkı karşılamak üzere her yıl bütçesine konacak ödenek,

Yer almış bulunmakta; özellikle bütçeden yapılacak yardımlar fonun yetersiz bulunduğu ilk uygulamaya senelerinde, uygulama projelerinin gerçekleştirilmesi için zaruri olan miktarlara ula-

şıncaya kadar desteklemeye, karşılıksız iskân yardımları sebebiyle fonun zararlarını karşılamaya inhisar etmektedir.

Yukarıdaki izahlardan da anlaşılacağı üzere, fonun muhtelif kaynakları arasında kamulaştırmayı yapan kamu kuruluşu tarafından, iskânını isteyen vatandaşların taşınmaz mallarının kamulaştırılmalarından doğan bedellerle birlikte, Avrupa Konseyi İskân Fonu gibi Avrupa'lılar veya Milletlerarası fonlardan veya şahısların bağışlarından elde edilecek meblağlarda yer almıştır.

Tasarının, borçlandırma bedellerinden geri ödenen miktarlarla, içeride ve dışardaki kuruluşlar veya şahısların bağışlarından elde edilecek miktarların kısa süre içerisinde bir otofinansman müessesesinin meydana gelmesini ve bu suretle iskân hizmetlerinde Devletin yükünün büyük ölçüde azalmasını öngörmesi, getirdiği belli başlı yenilik ve kolaylıklardan birisini teşkil etmektedir.

Devlete ait toprakların çoğu zaman o yerdeki çiftçilerin ihtiyaçlarından artmadığı göz önüne alınarak, iskâna tahsis olunabilecek arazi meydanında Anayasanın 38 nci maddesine uygun olarak 6830 sayılı Kamulaştırma Kanunu esaslarına göre arazi ve arsa kamulaştırma veya satınalma hükümleri de tasarıda yer almıştır. Bu sayede iskâna tahsis edilebilecek arazi veya arsanın daha kolaylıkla temin edilebileceği düşünülmektedir.

Tasarının; memleketin arazi kaynaklarının sınırlı oluşu ve bütün tedbirlere rağmen toprağa dayanan bir iskânın realize edilmemesi karşısında sanat ve meslek yönünden gerekli eğitim yapılmak suretiyle, topraklandırılmayan çiftçilerden isteyenlerin sanatkâr olarak şehir ve kasabalarda iskânlarına imkân veren hükmü, nüfusla kaynaklar arasında bir denge yaratma zorunluluk ve çabasının en belli başlı bir müeyyidesi olarak görülmektedir.

Özet olarak; 2510 sayılı Kanuna ek halinde hazırlanmış bulunan tasarı, yurt kalkınması yönünden girişilecek teşebbüslerle ortaya çıkacak iskân sorunlarına en iyi çözüm şeklini getirmek, yeni görüş ve anlayışa göre plânlı, programlı ve projelere dayanılarak yapılacak iskânın başarı şartlarını ortaya koymakta ve bu nitelikleriyle bugün Keban Barajı inşası projesi ile ortaya çıkan, gelecekle kalkınma ve gelişme ile ilgili başka projelerin ortaya çıkacağı sorunlarını çözmeyi amaç edinmiş bulunmaktadır.

MADDELERİN GEREKÇESİ VE AÇIKLANMASI

Giriş :

Bu kanun tasarısında 4 madde vardır. 1 nci madde ile bu kanuna 23 madde eklenmektedir.

Ek Madde 1. — Kamulaştırmalar sonunda yerleştirileceklerin iskânına ait esaslar :

2510 sayılı Kanunda, Hükümetçe vucuda getirilecek baraj, hava alanı, ekonomik ve savunma ile ilgili diğer tesislerin inşası, tarih ve tabiat kayımlarının korunması gibi amaçlar için yapılacak kamulaştırmalar ve Anayasanın 18 nci maddesinde sayılan yerleşme hürriyetini tahdideden sebeplere binaen çıkarılacak kanunlara göre yapılacak kamulaştırmalar ve yine Anayasanın 131 nci maddesi uyarınca yapılacak nakiller sebebi ile taşınmaz malları ellerinden çıkanlara tatbik olunacak genel bir hüküm bulunmamaktaydı. Bu gibi kimselere diledikleri takdirde hangi esasların uygulanacağını ve iskânın Devlet eli ile değil kurulacak bir özel fon vasıtası ile yapılacağını belirtmek maksadiyle madde teklif olunmuştur.

Ek Madde 2. — Yerleştirilmesi gerekenlerin nitelikleri :

Madde istisnâlar sebebiyle iskân edilebileceklerin niteliklerini göstermek amacıyla getirilmektedir.

Ek Madde 3. — Sanatkârların yerleştirilmesi ve eğitim merkezleri :

Topraklandırılmayanlarla toprağa bağlı olmayanların, yani sanatkâr olanların yerleştirilmesi de bir zaruret, ve esasen tarım sektöründe yerleşim imkânları da sınırlı olduğundan, bunların yerleştirilmesini ve sınai veya diğer tesislerde ortak olmak isteyenlerin, tarım nüfusunun azaltılması politikasına da uyulması amacıyla, bu tesislere ortak olmalarını temin etmek ve mes-

İlk sahibi olmıyanların muayyen konulardaki gerekli ön eğitimini sağlamak ve bu amaçla Eğitim merkezleri kurabilmek maksadını gütmektedir.

Ek Madde 4. — Nakil ve iskânda duyuru ve rıza :

Nakledilecek ve yerleştirilecek göçmenlerin iskân ön işlemlerinden haberdar edilmeleri ve iskânları dolayısıyla bâzı yükümlülükler altına girmeleri sebebiyle rızalarının alınması gerekmektedir. Yerleştirileceklerin miktarının fazla olması halinde ve bir yılda yerleştirilmeleri mümkün olmadığı takdirde öncelik sırasının yöneticilikte gösterilmesi de lüzumlu olduğundan madde bu hususları sağlamaktadır.

Ek Madde 5. — İskân edilecek göçmen ve mültecilere verilecek karşılıksız yardım :

Bu madde göçmenlerin sınırlarımızdan yerleştirilecekleri yerlere nakilleri, yiyecek, yakacak, barındırma ve tedavileri ve çok muhtacolanlara, bir defaya mahsus giyecek yardımı yapmayı ve karşılıksız yardım şekil ve süresini göstermektedir.

Ek Madde 6. — Göçürülenlere yapılacak karşılıksız yardımlar :

Yurt dışından gelen göçmenlerden gayri yurt içinde görülenlerin de karşılıksız iskân yardımlarından faydalandırılmalarının hakkaniyet esaslarına uygun olacağı gerçeğinden hareket edilerek, göçürülenlere yapılacak yardımları bir esasa bağlamak üzere bu madde teklif edilmiştir.

Ek Madde 7. — Karşılıksız yardımların kesilmesi :

Bu madde iş yeri gösterildiği halde çalışmak istemiyenlere ek 5 ve 6 ncı maddeler gereğince karşılıksız olarak yapılan yardımların kesilmesi gerektiğini göstermektedir.

Ek Madde 8. — İskân edileceklerle tahsis olunacak arazi :

Yapılacak yerleştirmeler ve yerleştirilenlerin araziye ihtiyacı olduğu tabiidir. Gerekli arazinin nereden ve nasıl temin edileceği hususunda 2510 sayılı Kanunda bir sarahat bulunmamaktaydı. Yerleştirileceklerle tahsis olunacak arazi kaynaklarını tesbit ve tadat bu madde ile sağlanmaktadır.

Ek Madde 9. — Masrafların karşılanması :

İskân işleri için arazi ve arsaların satın alınması veya kamulaştırılması, yapılacak tesis ve inşaatları, gerekli motorsuz nakil vasıtaları ile motorlu nakil vasıtalarının işletme ve bakımları, iskân edileceklerle verilecek alet ve vasıta ile açılacak krediler hayvan ve demirbaşların temini ve inşaat işlerinde çalıştırılacak usta ve işçilerin yevmiyeleri, ve sair iskân işlerinden doğan masrafların yapılması ve karşılanması hakkında 2510 sayılı Kanunda bir sarahat bulunmamakta ve bu yüzden umumi hükümler muvacehesinde eski kanuna göre mahdudolan işler yürütülmekteydi. Ayrıca 2510 sayılı Kanunda istiyenlerin sınıai veya diğer tesislere ortak olmalarını sağlayıcı hükümler bulunmamaktaydı.

İskân işlerinde sürati sağlamak, hangi harcamaların genel bütçeden ve genel kanunlara göre değil, çabukluk ve hareket serbestisi imkânını verecek kurulacak bir fondan yapılacağını ve fonun gelişmesini göstermek ve esasa bağlamak amacıyla madde teklif olunmuştur.

Ek Madde 10. — Genel Bütçeden karşılanacak giderler :

İskân işlerinin birçok masraflarının ek madde 9 daki hükümlere göre kurulacak iskân fonundan karşılanacağı belirtilmiş ve bu masrafların da neler olduğu sayılmıştır. Fondan karşılanamıyan bâzı masrafların ise Genel Bütçeden karşılanacağını hükme bağlamak için bu madde teklif olunmuştur.

Ek Madde 11. — Ziraat Bankasına yüklenen işler :

Bu kanun gereğince Ziraat Bankasında kurulacak fon hizmetlerinin banka tarafından tam ve noksansız olarak yürütülmesini temin maksadiyle bu maddenin teklifi öngörülmüştür.

Ek Madde 12. — İskân fonunun kaynakları :

Madde kurulmuş olan iskân fonunun gelir kaynaklarını tadat amacını gütmektedir.

Ek Madde 13. — Borçlandırma bedellerinin taahhidi :

Borçlandırmanın nasıl yapılacağı ve süresi ile ilgili olan bu madde, verilen taşınmaz malların Maliye ve mahallî rayiç üzerinden borçlandırılacağını, borçların tahsiline, iskân edilenlerin yeni yerlerine adapte olmaları ve üretici hâle gelmeleri için bir zaman geçmesi icabettiği düşünülerek, borçlandırmayı izleyen 5 neç yılın sonunda başlanacağı ve 20 eşit halksitte tahsil edileceği öngörülmüştür. Madde, 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile uygunluk sağlamaktadır.

Ek Madde 14. — Borçların tahsili ve izlenmesi :

Bu madde, iskân edilenlerin borçlarını vâdesinde ödemedikleri takdirde, tatbik edilecek usulleri göstermektedir.

Ek Madde 15. — İskân edilenlerin üretken hâle getirilmesi :

İskân edilenlere, verilen toprakların yetersiz olması halinde yan gelir temini ve geliştirme tedbirlerinin alınması bir zarurettir. 2510 sayılı Kanun, iskân edilenlerin durumlarını takip ve geliştirme imkânı vermemektedir. Yerleştirilenlerin geliştirilmesi plân ve projelerine uygun olarak yapılacaktır. Bu madde, geliştirme projeleri için lüzumlu kredinin nereden karşılanacağı ve öncelik esaslarını ve geliştirme programlarının ilgili bakanlıklarla işbirliği halinde hazırlanacağını belirtmektedir.

Ek Madde 16. — Geliştirme ve yan gelir yardımlarının kesilmesi :

İskân edilenlerden alınan bütün geliştirme ve yan gelir tedbirlerine ve teknik tavsiyelere uymayanların karşılıksız yardımları ve kredilerinin kesileceğine âmir olan bu hüküm, iskânın devamlılığını sağlamak amacıyla getirilmiştir.

Ek Madde 17. — Kredi şartları :

Bu madde kredilerle ilgili bir yönetmelik hazırlanmasını öngörmektedir.

Ek Madde 18. — Taşınmaz malların geri alınması :

İskân edilenlere verilen taşınmaz mallar ve buna bağlı olarak yapılan yardım ve kredilerin ana gayesi iskân edilenleri bir gelir kaynağına sahip kılmak ve toprakların işlenmesi suretiyle zirai gelirin artırılması olduğuna göre, toprakların boş kalmaması ve sürekli olarak işlenmesini temin maksadıyla bu madde teklif edilmiştir.

Ek Madde 19. — Kanunun şümulü :

Madde bu kanunun şümulünü belirtmektedir.

Ek Madde 20. — Madde açık olup izaha lüzum yoktur.

Ek Madde 21. — Madde açık olup izaha lüzum yoktur.

Ek Madde 22. — Madde açık olup izaha lüzum yoktur.

Ek Madde 23. — Madde açık olup izaha lüzum yoktur.

Madde 2. — Kaldırılan madde ve hükümleri :

Teklif edilen bu kanun tasarısı ile 2510 sayılı Kanunun 15, 29 ve 39 neç maddeleri tatbik kabiliyetlerini kaybetmektedirler. Günümüz şart ve gerçeklerine en uygun hükümleri getiren bu ek kanun tasarısı ile, bu tasarıdaki hükümlere aykırı bütün kanun maddelerinin yürürlükten kaldırılmasını temin amacıyla bu madde teklif edilmiştir.

Madde 3. — ve Madde 4. — Kanunun yürürlüğe giriş tarihini ve yürütme organını göstermektedir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/152
Karar No. : 4

8 . 4 . 1970

Yüksek Başkanlığa

2510 sayılı İskân Kanununa ek kanun tasarısı, teşekküller ve ilgili bakanlıkların temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gereğede arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve tasarının, 1 neî, 2 neî, 3 neî ve 4 neî maddeleriyle ek 7 neî, ek 11 neî, ek 16 neî, ek 17 neî, ek 19 neî ve ek 22 neî maddeleri aynen kabul edilmiş, tasarının diğer maddeleri üzerinde maddeleri daha açık hale getireci, günün şart ve ihtiyaçlarına cevap verici değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca bütçe kanunlarının verdiği imkânlarla halen yapılmakta bulunan bâzı faydalı hizmetlere kanuni mahiyet verebilmek ve kanunun 1970 malî yılında da uygulanmasını sağlamak amaçları ile tasarıya bir ek madde ile bir geçici madde eklenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususu münaadelerinize arz olunur.

Başkan Eskişehir <i>M. İ. Anı</i>	Sözcü Diyarbakır <i>S. Saveri</i>	Kâtip Sivas <i>E. Kangal</i>	Hatay <i>T. Köseoğlu</i>
Adana T. Topaloğlu İmzada bulunamadı	Afyon K. Uysal İmzada bulunamadı	Edirne <i>M. Harmancıoğlu</i>	Erzurum <i>F. Taşkesenlioğlu</i>
Eskişehir <i>Ş. Asbuzoğlu</i>	İçel T. Özgüner İmzada bulunamadı	İzmir M. Daldal İmzada bulunamadı	Kars <i>M. Doğan</i>
Niğde M. N. Çerezci İmzada bulunamadı	Ordu <i>A. Topaloğlu</i>	Trabzon <i>A. R. Uzuner</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2510 sayılı İskân Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — 2510 sayılı İskân Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Hükümetçe vücuda getirilecek baraj, hava alanı, fabrika, ekonomik ve savunma ile ilgili diğer tesislerin inşası, tarih ve tabiat kıymetlerinin korunması gibi amaçlar için yapılacak kamulaştırmalar veya özel kanunların uygulanması sebebiyle taşınmaz mallarının ellerinden çıkması neticesi yerlerini terk etmek zorunda kalanlar, diledikleri takdirde Hükümetçe gösterilecek yerlerde 2510 sayılı Kanunla, bu kanun hükümlerine göre iskân edilirler.

İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunlarına tevfikân veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller, ilgili idarelerce bu kanun hükümlerine göre kurulacak özel iskân fonuna yatırılır. Bu suretle yatırılan bedeller, Ek 5 nci madde dışında kalan diğer iskân yardımları, borçlandırma bedelleriyle, Maliye ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak esaslar dairesinde mahsubolunur.

EK MADDE 2. — Oturdıkları yerlerde, evi ve arazisi veya bunlardan biri bulunmayanlar, iskân plânlama etütlerinin başladığı bütçe yılından en az 3 yıl önce bu yerlerde yerleşmiş olup da geçimini ortakçılık, kiracılık ve tarım işçiliği ile sağlayanlarla, bu yerler halkından aynı durumda olanlardan istimlakler sebebiyle yerlerini terk etmek zorunda kalanlar da, Ek 1 nci madde hükümlerine göre borçlanma suretiyle iskân edilebilirler.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

2510 sayılı İskân Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Hükümetçe vücuda getirilecek baraj, havaalanı, fabrika, ekonomik ve savunma ile ilgili diğer tesislerin inşası, tarih ve tabiat kıymetlerinin korunması gibi amaçlar için yapılacak kamulaştırmalar veya özel kanunların uygulanması sebebiyle taşınmaz mallarının kısmen veya tamamen ellerinden çıkması neticesi yerlerini terk etme zorunda kalanlardan;

a) Taşınmaz malları tamamen kamulaştırılanlar,

b) Taşınmaz malları kısmen kamulaştırılıp bu yerleri terk etmek zorunda kalanlar,

c) İskân plânlama etütlerinin başladığı bütçe yılı başlangıcından en az üç yıl önce kamulaştırma sahasında yerleşmiş olup da taşınmaz malı olmayanlar,

Diledikleri takdirde Hükümetçe gösterilecek yerlerde 2510 sayılı Kanunla bu kanun hükümlerine göre iskân edilirler. Şu kadar ki; zor durumda olmadan bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra taşınmaz mallarını ellerinden çıkaranlar bu kanundan faydalanamazlar. Zor durum hali yönetmelikle belirtilir.

İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunları gereğince veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller, ilgili idarelerce bu kanun hükümlerine göre kurulacak özel iskân fonuna yatırılır. Bu suretle yatırılan bedeller; ek 5 nci madde dışında kalan diğer iskân yardımları ve borçlandırma bedelleriyle, Maliye, Ticaret ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak esaslar dairesinde mahsup muamelesine tabi tutulur.

EK MADDE 2. — Köysel alanda iç iskânın düzenlenmesi ve köy gelişme merkezlerinin kurulması için;

A) Yerleşim yerinin elverişsizliği sebebiyle yol, içme suyu ve elektrik gibi altyapı hizmetlerinin çok pahalıya mal olacağı tesbit edilen köylerin daha elverişli bir yerleşim yerine nakli veya mahalle, kom, mezraa ve benzeri dağınık yerleşim ünitelerinin mevcut yerleşim ünitelerinden birinde veya yeni bir yerleşim yerinde

(Hükümetin teklifi)

(Geçici Komisyonun değişikliği)

toplanması hususu köy nüfusunun çoğunluğu tarafından istenildiği takdirde ek 8 nci madde gereğince Köy İşleri Bakanlığı emrine geçen araziden imar plânında öngörülen miktarda arsa tefrik edilir ve özel iskân fonundan yeni yerleşim yerinin köy imar plânı yapılır veya yaptırılır, köy odası, çamaşırhane ve hamam gibi sosyal tesisleri yapılır ve ayrıca konut, tarımsal yapılar ve tesisler için her aileye yönetmeliğinde belirtilen miktarda kredi açılır ve bu kanun hükümlerine göre borçlandırılır.

B) 1 nci madde dışında kalan köylerde köylünün konut, tarımsal işletme yapıları ve sosyal tesis ihtiyacını kendisinin çözmesindeki gücünü desteklemek üzere, masrafları özel iskân fonundan karşılanmak suretiyle hazırlanan tip projeler bedelsiz olarak istekli köylülere verilir.

Ayrıca, yönetmelikte belirtilen esaslara göre, her köyde belli sayıda çiftçi ailesine kendi evini yapana yardım metodu uygulaması olarak kredi verilir.

C) Onaylanmış köy imar plânlarına göre köylerin iskân gelişme sahaları, ek 8 nci maddede uyarınca Köy İşleri Bakanlığı emrine geçen araziden ayrılır. Bu araziden ifraz olunan arsalar, bedelleri peşin veya en çok 5 yılda 5 eşit taksitle ödenmek ve bu kanun gereğince borçlandırılmak suretiyle ihtiyaç sahiplerine devredilir.

Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

EK MADDE 3. — Bu kanun gereğince nakledilecek ve iskân edilecekler içinde bir sanat ve meslek sahibi olanlar, sanatkâr olarak iskân edilirler. Tarımdaki fazla nüfus, topraklandırılmayan çiftçiler, bir sanat ve mesleke sahip bulunmayanlar, bir sanat ve meslek sahibi olup da başka bir sanat ve meslek kolunda çalışmak isteyenler ve yeni kurulacak sınıai veya diğer tesislere ortak olmak isteyenler, duyulan ihtiyaca ve hazırlanacak projelere göre; Sanayi, Millî Eğitim, Çalışma ve Köy İşleri bakanlıklarınca müştereken düzenlenecek eğitim programına göre ve işbirliği halinde eğitimlerini mütaakıp, iskân programı gereğince sanatkâr olarak iskân edilirler.

EK MADDE 3. — Bir sanat ve meslek sahibi olanlar, sanatkâr olarak iskân olunurlar. Sanat ve mesleke sahip bulunmayanlarla, topraklandırılmayanlar ve yeni kurulacak sınıai veya diğer tesislere ortak olmak isteyenler Sanayi, Millî Eğitim, Çalışma ve Köy İşleri bakanlıklarınca hazırlanacak programa göre bir sanat veya meslek kolunda öneğitimleri yapıldıktan sonra meslek ve sanatlarını icra edebilecekleri yerlerde iskân edilirler.

Bu maksatla, Köy İşleri Bakanlığınca eğitim merkezleri kurulur. Programın hazırlanması eğitim merkezlerinin yönetilmesi esasları yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 4. — Nakil ve iskânları kararlaştırılanların ne zaman, nereye ve ne suretle ve ne gibi şartlarla iskân edilecekleri önceden duyurularak, aile reisinden rızalarını bildiren bir taahhütname alınır.

İstekli çok olup da iskân plânına göre bir yılda hepsinin yerleştirilmelerinin mümkün olmadığı hallerde öncelik sıraları ve esasları yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE : 5. — Iskân edilecek göçmen ve mülteciler;

a) Sınırlarımızdan, yurt içinde gönderilecekleri yere kadar gümrükten muaf eşya ve hayvanlarıyla birlikte nakil,

b) Barındırma, yiyecek, yakacak ve tedavi,

Pek muhtaç durumda olanlar, bir defaya mahsus olmak üzere giyecek,

yardımlarından karşılıksız olarak faydalanırlar. Bu yardımlar, nakil ile başlar, yerleştirildikleri yerlerde üretken hale gelinceye kadar devam eder.

Üretkenlik halinin esasları ve yardım süreleri yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE : 6. — Yurt içinde bir yerden başka bir yere göçürülenler de, kaldıkları yerden, yerleştirilecekleri yerde üretken hale gelinceye kadar geçecek süre içinde Ek 5. maddede yazılı iskân yardımlarından karşılıksız olarak faydalanırlar.

EK MADDE : 7. — Dışardan gelecek göçmen ve mültecilerle, yurt içinde göçürülenlerden, işyeri gösterildiği halde çalışmak istemeyenlerin karşılıksız iskân yardımları kesilir.

Bu maksatla mevcut eğitim merkezlerinden faydalanılır. Eğitim merkezlerinin ihtiyaca yetmemesi halinde Köy İşleri Bakanlığına bağlı göçmen kabul ve yetiştirme merkezleri de bu maksat için kullanılabilir. Bunların da yetmemesi halinde mevcutlara eklemeler yapılabileceği gibi yeni eğitim merkezleri de kurulabilir.

Eğitim programlarının hazırlanması, nerede, ne zaman ve ne şekilde uygulanacağı ilgili Bakanlıklarca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

EK MADDE 4. — Nakil ve iskânları kararlaştırılanların ne zaman, nereye ve ne suretle ve ne gibi şartlarla iskân edilecekleri önceden duyurularak aile reisinden rızalarını bildiren bir taahhütname alınır.

İstekli çok olup da iskân programına göre bir yılda hepsinin yerleştirilmelerinin mümkün olmadığı hallerde öncelik sıraları ve esasları yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 5. — Iskân edilecek göçmen ve mülteciler;

a) Sınırlarımızdan, yurt içinde gönderilecekleri yere kadar gümrükten muaf eşya ve hayvanları ile birlikte nakil,

b) Barındırma, yiyecek, yakacak ve tedavi,

c) Pek muhtaç durumda olanlar bir defaya mahsus olmak üzere giyecek, yardımlarından karşılıksız olarak faydalanırlar. Bu yardımlar, nakil ile başlar, yerleştirildikleri yerlerde müstahsil hale gelinceye kadar devam eder.

Müstahsil hale gelmenin esasları ve yardım süreleri yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 6. — Yurt içinde bir yerden başka bir yere göçürülenler de, kaldıkları yerden yerleştirilecekleri yerde müstahsil hale gelinceye kadar geçecek süre içinde ek 5 nci maddede yazılı iskân yardımlarından karşılıksız olarak faydalanırlar.

EK MADDE 7. — Tasarının ek 7 nci maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

EK MADDE : 8. — İskân edilecekler tahsis edilecek arazi ile arsalar şunlardır;

- a) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazi,
- b) Devletin özel mülkiyetinde bulunup da kamu hizmetinde kullanılmıyan arazi ve arsalar,
- c) Bir veya birkaç köy, kasaba veya şehrin orta malı olan ve ihtiyaçtan fazla olduğu belirtilmek suretiyle Hazine adına tescil ettirilen arazi,
- ç) Hazineye bedelsiz Belediyelere devredilmiş ve bir maksada tahsis edilmemiş olup 775 sayılı Kanun amaçları dışında kalan yerler,
- d) Sahibi bulunamıyan arazi,
- e) Göllerin kuruması veya Devletçe kurutulması ve nehirlerin doldurması ile meydana gelen arazi,
- f) Devletçe kurutulan sahihsiz bataklıklardan kazanılan arazi,
- g) İşlenmeye elverişli olmıyan tuzlu alkali, taşlık ve benzeri topraklardan Devletçe ıslah suretiyle elde edilen arazi,
- h) 6830 sayılı Kanun hükümlerine göre özel ve tüzel kişilerden kamulaştırılacak veya satın alınacak arazi ve arsalar,

EK MADDE : 9. — İskân işleri için lüzumlu olan;

- a) Arazi ve arsa satınalma veya kamulaştırma bedelleri,
- b) Borçlanmaya tabi bilmum tesis ve inşaat masrafları,
- c) Motorsuz nakil vasıtaları ile her çeşit inşaat makinaları satınalma bedelleri ve bunlar

(Geçici Komisyonun değişikliği)

EK MADDE 8. — Bu kanun hükümlerine göre tahsis, devir ve temlik edilecek arazi ile arsalar şunlardır:

- a) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazi,
- b) Devletin özel mülkiyetinde bulunup da kamu hizmetinde kullanılmıyan arazi ve arsalar,
- c) Bir veya birkaç köy, kasaba ve şehir orta malı olan ve ihtiyaçtan fazla olduğu belirtilmek suretiyle Hazine adına tescil ettirilen arazi,
- d) Hazineden bedelsiz olarak belediyelere devredilmiş ve bir maksada tahsis edilmiş olup, 775 sayılı Kanun amaçları dışında kalan yerler,
- e) Göllerin kuruması veya Devletçe kurutulması ve nehirlerin doldurması ile meydana gelen arazi,
- f) Devletçe kurutulan sahihsiz bataklıklardan kazanılan arazi,
- g) İşlenmeye elverişli olmıyan tuzlu alkali, taşlık ve benzeri topraklardan Devletçe ıslah suretiyle elde edilen arazi,
- h) 6830 sayılı Kanun hükümlerine göre özel ve tüzel kişilerden kamulaştırılacak veya yönetmeliğe göre satın alınacak arazi ve arsalar;

Yukarda sayılan ve bu kanun hükümlerine göre tahsis ve temlik edilecek olan tarıma elverişli veya elverişsiz arazi ve arsalardan (a), (b) ve (d) bendlerinde yazılı olanlar bu kanunun yürürlüğe girmesiyle; (c) bendinde yazılı arazi Köy İşleri Bakanlığınca ayrılmasıyla; (h) bendindeki arazi Hazine adına tapuya tescil edilmesiyle; (e), (f) ve (g) bendlerindeki arazi meydana gelmesiyle Köy İşleri Bakanlığı emrine geçer.

Şu kadar ki, özel kanunlardaki yazılı hükümler saklıdır.

EK MADDE 9. — İskân işleri için lüzumlu olan;

- a) Arazi ve arsa satınalma veya kamulaştırma bedelleri,
- b) Borçlanmaya tabi bilmum tesis ve inşaat masrafları,
- c) Motorsuz nakil vasıtaları ile her çeşit inşaat makinaları satınalma bedelleri ve bunlar

(Hükümetin teklifi)

larla, motorlu nakil vasıtalarının işletme ve tamir masrafları,

ç) İskân edileceklere verilecek alât ve vasıta bedelleri ile açılacak krediler, hayvan ve demirbaş eşya bedelleri,

d) İnşaat işlerinde çalıştırılacak usta ve işçi yevmiyeleri,

e) Fon'a aktarılmış olan kamulaştırma bedellerinden borçlanmaya tabi iskân masrafları çıktıktan sonra geri kalan paradan, iskân edilenin dileği üzerine ve istediği miktarda sınıai veya diğer bir tesise yatırılacak ortaklık hisseleri,

f) Ek 5. maddedeki karşılıksız iskân yardımları ile bu kanun gereğince yapılacak diğer iskân masrafları T. C. Ziraat Bankasında kurulacak iskân fonundan karşılanır. İskân fonu, Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğünün emrindedir. Fonun idare, işletme, sarf ve murakabe usulleri ile ilgili hususlar Maliye, Ticaret ve Köy İşleri bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 10. — İskân işleriyle ilgili etüt, plân, proje, uygulama, teknik ve idari personel, yerleştirileceklerin eğitim, yapılacak kamu yapı ve tesisleri giderleri, genel bütçeye konulacak ödeneklerden karşılanır.

EK MADDE 11. — Bu kanun ile T. C. Ziraat Bankasına verilen işler, Bankanın asli görevlerindedir.

EK MADDE 12. — İskân fonunun kaynakları şunlardır ;

a) Ek 1 nci madde, ikinci fıkrası gereğince özel fona yatırılacak paralar,

b) Eğitim maksadiyle yapılan kurs ve temrinler sonunda, imal ve istihsal edilen mahsul ve mamullerin satışından elde edilen meblâğlar,

c) Ek 13 ncü madde gereğince yapılacak her türlü tahsilât,

ç) Bakanlık emrindeki diğer fonlardan yapılacak aktarmalar,

(Geçici Komisyonun değişikliği)

la, motorlu nakil vasıtalarının işletme ve tamir masrafları,

d) İskân edileceklere verilecek alet ve vasıta bedelleri ile açılacak krediler, hayvan ve demirbaş eşya bedelleri,

e) İnşaat işlerinde çalıştırılacak usta ve işçi yevmiyeleri,

f) Özel iskân fonuna aktarılmış olan kamulaştırma bedellerinden borçlanmaya tabi iskân masrafları çıktıktan sonra geri kalan paradan, iskân edilenin dileği üzerine ve istediği miktarda sınıai veya diğer bir tesise yatırılacak ortaklık hisseleri,

g) Ek 5 nci maddedeki karşılıksız iskân yardımları ile bu kanun gereğince yapılacak diğer iskân masrafları,

T. C. Ziraat Bankasında kurulacak Özel İskân Fonundan karşılanır. Özel İskân Fonunun idare, işletme, sarf ve murakabe usulleri ile ilgili hususlar Maliye, Ticaret ve Köy İşleri Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 10. — Bu kanunda yazılı görevlerin gerektirdiği etüt, araştırma, plânlama ve projelendirme işleri Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğünce yapılır veya yaptırılır.

İskân işleriyle ilgili etüt, plân, proje, uygulama, teknik ve idari personel; yetiştirileceklerin eğitimi, yapılacak kamu yapı ve tesisleri giderleri genel bütçeye konulacak ödeneklerden karşılanır.

EK MADDE 11. — Tasarımın ek 11 nci maddesi komisyonca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 12. — Özel İskân Fonunun kaynakları şunlardır :

a) Ek 1 nci maddenin son fıkrası gereğince Özel İskân Fonuna yatırılacak paralar,

b) Eğitim maksadiyle yapılan kurs ve temrinler sonunda imal ve istihsal edilen mahsul ve mamullerin satışından elde edilen meblâğlar,

c) Ek 13 ncü madde gereğince yapılacak her türlü tahsilât,

d) Resmî ve özel, yerli ve yabancı kurumlar ile şahıslar ve milletlerarası göçmen ve mül-

(Hükümetin teklifi)

d) Resmî ve özel, yerli ve yabancı kurumlar ile şahıslar ve milletlerarası göçmen ve mülteci teşkilâtları tarafından yapılacak nakdî yardımlarla nakde çevrilecek aynı yardımlar,

e) (a), (b), (c), (ç), (d) fıkralarındaki kaynaklar, yıllık programlarda öngörülen iskân proje giderlerini karşılamaya kadar, aradaki farkı karşılamak üzere her yıl bütçesine konacak ödenek.

EK MADDE 13. — İskân için kamulaştırılacak veya satınalınacak taşınmaz mallar, satın alındıkları veya kamulaştırıldıkları bedeller, yapı ve tesisler maliyet bedelleri ve Hazine toprakları mahallî rayiç bedelleri üzerinden borçlanmaya tabi tutulurlar.

Tahakkuk edecek borçlandırma bedelleriyle, faizleri borçlanmayı takibeden 5 nei yılın Ocak ayında başlamak üzere 20 yılda ve 20 eşit taksitle tahsil olunur.

Taşınmaz malların borçlandırma bedelleri faize tabi değildir. Kredi ve taşınır malların borçlandırma bedelleri üzerinden Maliye, Ticaret ve Köy İşleri Bakanlıklarınca tesbit edilecek hadler dâhilinde yıllık faiz yürütülür.

EK MADDE: 14. — Vâdesinde ödenmeyen borçlar, borçlunun tohumluk, istihsal alât, edevat ve vasıtaları dışında kalan emvalinden, umumi hükümlere göre T. C. Ziraat Bankasınca takip ve tahsil olunur.

Borçlunun haczi caiz emvali bulunmadığı veyahut borcuna yetmediği takdirde; borcun tamamı muacceliyet kesbeder ve bu kanuna göre verilen gayrimenkullerin tapu kayıtları hükme hacet kalmaksızın Köy İşleri Bakanlığının iş'arına istinaden vali ve kaymakamların yazılı emirleri ile Hazine adına tashihan tescil edilerek Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü emrinde kahr. Bakıye alacaklar hakkında takibata devam edilir.

Tapuları Hazine adına tashihan tescil olunan taşınmaz malların mahsup işlemleri ek 18 nei madde hükümlerine göre yürütülür.

(Geçici Komisyonun değişikliği)

teci teşkilâtları tarafından yapılacak nakdî yardımlarla nakde çevrilecek aynı yardımlar,

e) Yabancı memleketlerden iskânlı göçmenler için alınacak tazminatlar,

f) Ek 2 nei madde gereğince peşin olarak alınan veya borçlandırmalardan yapılacak tahsilât,

g) a, b, c, d, e ve f fıkralarındaki kaynaklar, yıllık programlarda öngörülen iskân proje giderlerini karşılamaya kadar, aradaki fark için her yıl bütçesine konacak ödenek.

EK MADDE 13. — İskân edilenler veya nakledilenler kendilerine verilen taşınmaz mallardan dolayı, kamulaştırılan veya satın alınan taşınmaz mallar için kamulaştırma veya satınalma bedelleri, yapı ve tesisler için maliyet bedelleri, Hazine arazisi için râyiç bedelleri üzerinden borçlandırılırlar.

Tahakkuk edecek borçlandırma bedelleri ile faizleri borçlanmayı takibeden 5 nei yılın Ocak ayından başlamak üzere 20 yılda ve 20 eşit taksitle tahsil olunur.

Taşınmaz malların borçlandırma bedelleri faize tabi değildir. Kredi ve taşınır malların borçlandırma bedeli üzerinden Maliye, Ticaret ve Köy İşleri bakanlıklarınca tesbit edilecek hadler dâhilinde yıllık faiz yürütülür.

EK MADDE 14. — 3202 sayılı T. C. Ziraat Bankası Kanununun 47 nei maddesinde sayılan ertelenme sebepleri dışında kalıp da vâdesinde ödenmeyen borçlar, borçlunun tohumluk, istihsal alât, edevat ve vasıtaları dışında kalan emvalinden, umumi hükümlere göre T. C. Ziraat Bankasınca takip ve tahsil olunur.

Borçlunun haczi caiz menkul malı bulunmadığı veyahut borcuna yetmediği takdirde; borcun tamamı muacceliyet kesbeder ve bu kanuna göre verilen gayrimenkullerin tapu kayıtları mahkeme kararıyla Maliye Hazinesi adına tashihan tescil edilir.

Tapuları Maliye Hazinesi adına tashihan tescil olunan taşınmaz malların mahsup işlemleri ek 18 nei madde hükümlerine göre yürütülür.

(Hükümetin teklifi)

EK MADDE 15. — Bu kanuna göre iskân edilenlerin üretken hale gelebilmeleri ve normal hayat standardına kavuşabilmeleri için geliştirme, yan gelir temini gibi tedbirler, Köy İşleri Bakanlığı ile diğer ilgili bakanlıklarca müştereken hazırlanacak plân ve projelere göre yürütülür.

Bu projeler için lüzumlu kredi, fondan karşılanır. Kredi vermeye kooperatif kuruluşu halinde üyelerine öncelik tanınır.

EK MADDE 16. — Temin edilen imkânlar ve yapılan tavsiyelere rağmen, geliştirme ve yan gelir temini için alınan tedbirlere uymıyan ve ilgili Bakanlıklarca yapılan teknik tavsiyeleri tatbik etmiyenlere yapılmakta olan veya yapılacak karşılıksız yardımlar ve krediler kesilir. Borçlanmadan mütevellit fon alacakları muacceliyet kesbeder.

EK MADDE 17. — Kredi çeşit, had ve şartları, geliştirme ve yan gelir tedbirleriyle karşılıksız yardım ve kredilerin kesilmesi ve borcun muacceliyet kesbetmesi esasları yönetmelikte belirtilir.

EK MADDE 18. — Verilen arazinin dinlendirme, nadas, askerlik ve belgelendirilmiş uzun hastalık gibi makbul bir özür olmaksızın üst üste üç yıl işletilmediğinin belgelendirilmesi halinde Köy İşleri Bakanlığı, iskân edilene verilen taşınmaz malların geriye alınmasını mahkemeden isteyebilir.

Mahkeme kararı ile taşınmaz malların geri alınması halinde, evvelce ödenen taksitler veya yapılan zaruri ve faydalı giderlerle, taşınmaz mallardan elde edilen intifam bedelleri karşılıklı olarak hesab edilir. Değerlerde ziyade varsa fazlası geri alınır.

Bu işlemlerden mütevellit bakiye alacaklar, T. C. Ziraat Bankasıncı, umumi hükümlere göre takip ve tahsil olunur.

EK MADDE 19. — Bu kânunun yürürlüğe girmesinden sonra 2510 sayılı İskân Kanununa göre, iskân hakkını iktisabedeceklerle, bu kanunun şümulüne girenlerin iskânları, bu ek kanun hükümlerine göre yapılır.

Bu kanundan önce iskân hakkı doğmuş olanların ise, önceki kanunlarla tanınan hak ve mükellefiyetleri saklıdır.

(Geçici Komisyonun değişikliği)

EK MADDE 15. — Bu kanuna göre iskân edilenlerin müstahsıl hale gelebilmeleri ve yönetmelikte tesbit edilecek hayat seviyesine kavuşabilmeleri için geliştirme, yan gelir temini gibi tedbirler, Köy İşleri Bakanlığı ile diğer ilgili Bakanlıklarca müştereken hazırlanacak plân ve projelere göre yürütülür. Bu projeler için lüzumlu kredi Özel İskân Fonundan karşılanır. Kredi vermeye kooperatif kuruluşu halinde üyelerine öncelik tanınır.

EK MADDE 16. — Tasarının ek 16 ncı maddesi komisyonca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 17. — Tasarının ek 17 ncı maddesi komisyonca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 18. — Verilen arazinin askerlik ve belgelendirilmiş uzun hastalık gibi makbul bir özür olmaksızın üst üste üç yıl işletilmediğinin tesbiti halinde Köy İşleri Bakanlığınca, iskân edilene verilen taşınmaz malların geriye alınması mahkemeden istenir.

Mahkeme kararı ile taşınmaz malların geri alınması halinde, evvelce ödenen taksitler veya yapılan zaruri ve faydalı giderlerle, taşınmaz mallardan elde edilen intifam bedelleri karşılıklı olarak hesab edilir. Değerlerdeki fazlalıklar taraflarca iade edilir. Bu işlemlerden mütevellit bakıya alacaklar, T. C. Ziraat Bankasıncı umumi hükümlere göre takip ve tahsil olunur.

EK MADDE 19. — Tasarının ek 19 ncü maddesi komisyonca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

EK MADDE 20. — İskân fonundan yapılacak sarfiyat 2490 sayılı artırma, eksiltme ve ihale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu hükümlerine tabi değildir.

EK MADDE 21. — İskân fonunun hesap ve bilâncoları her yıl Başbakanlık Yüksek Murakabe Kurulu tarafından denetlenir.

EK MADDE 22. — Bu kanun hükümlerine göre borçlanma suretiyle yapılan iskân yardımlarının tamamı için verilecek taşınmaz mallar üzerinde T. C. Ziraat Bankası lehine birinci derecede ipotek tesis edilir.

EK MADDE 23. — Ek 9 ncu maddenin (e) fıkrasındaki karşılıksız iskân yardımları ve diğer fon zararları ertesi yıl bütçesine konulacak ödeneklerle karşılanır.

MADDE 2. — 2510 sayılı Kanunun 15, 29 ve 39 ncu maddeleri tadilleriyle birlikte ve bu kanuna aykırı diğer hükümler kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

29 . 11 . 1969

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>R. Sezgin</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>G. Titrek</i>	<i>Y. Z. Önder</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayangil</i>	<i>M. Erez</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Dalk</i>	<i>V. Â. Özkan</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>N. Menteşe</i>	<i>S. Öztürk</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Cevheri</i>	<i>H. Nakiboğlu</i>

Gençlik ve Spor Bakanı

İ. Sezgin

(Geçici Komisyonun değişikliği)

EK MADDE 20. — Özel İskân Fonundan yapılacak sarfiyat 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanunu ile 1050 Sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu hükümlerine tabi değildir.

EK MADDE 21. — Özel İskân Fonunun hesap ve bilâncoları her yıl Başbakanlık Yüksek Murakabe Kurulu tarafından denetlenir.

EK MADDE 22. — Tasarının ek 22 nci maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 23. — Ek 5 nci maddedeki karşılıksız iskân yardımları ve diğer Özel İskân Fonu zararları ertesi yıl bütçesine konulacak ödeneklerle karşılanır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunda yer alan hizmetler için 1970 yılı Bütçesine konan ödeneklerle halen T. C. Ziraat Bankasında kendili evini yapana kredi yardımı hesabında bulunan ve bu hesaptan şimdiye kadar verilmiş olan kredilerden tahsil olunacak meblâğ Özel İskân Fonuna devrolunur.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncu maddesi Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Atabeyli</i>	<i>T. Bilgin</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>H. Menteşeoğlu</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Oğuz</i>	<i>T. Gülez</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>A. İ. Birincioğlu</i>	<i>İ. Ertem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>S. Kılıç</i>	<i>S. O. Avcı</i>
Köy İşleri Bakanı	Orman Bakanı
<i>T. Kapanlı</i>	<i>H. Özalp</i>